

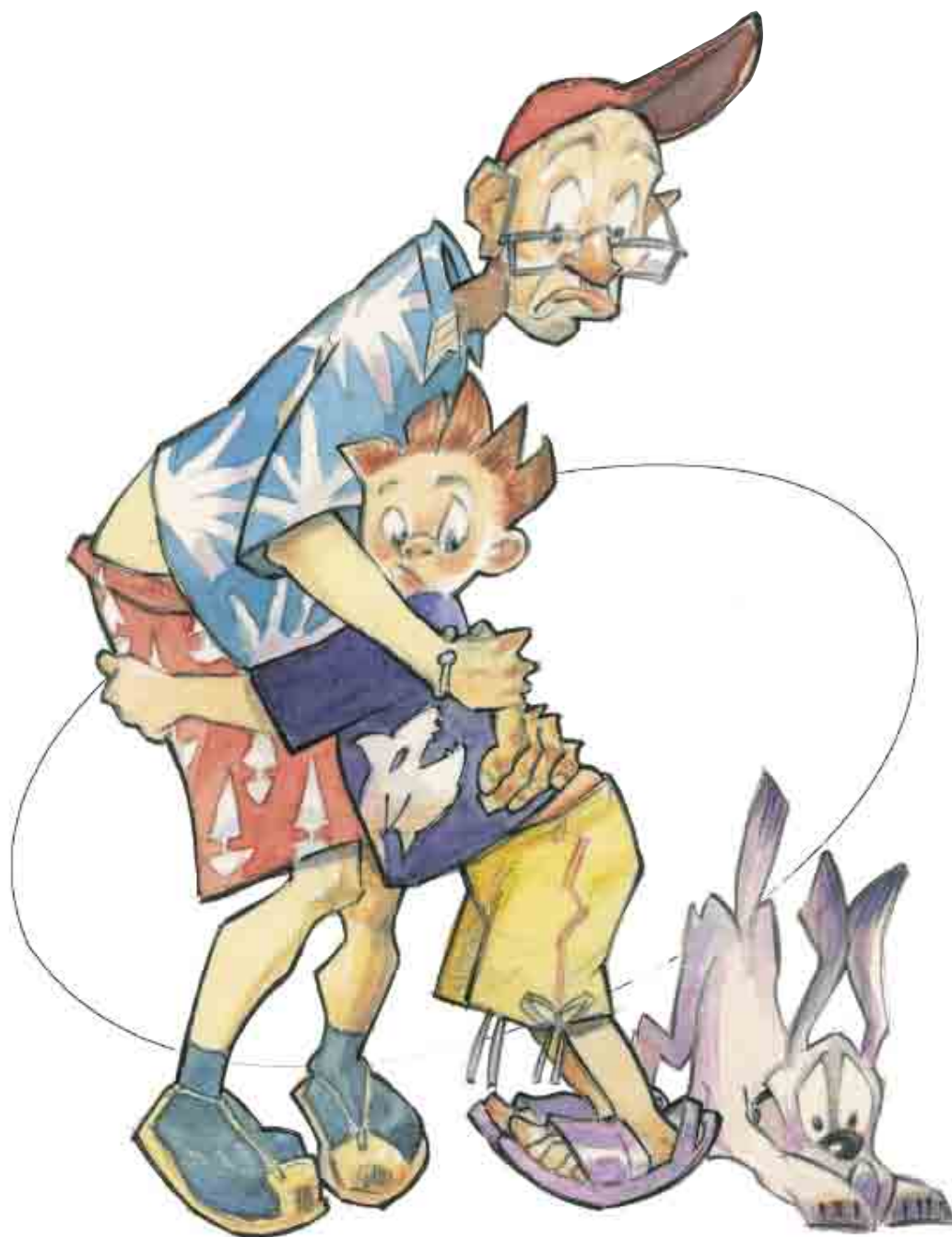
EL MICALET GALÀCTIC

Propostes didàctiques

Cagadets de por

Elaborades per Joan Andrés

C A G A D E T S D E P O R

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Pasqual Alapont*

Il·lustracions: *Francesc Santana*

Edicions Bromera / Alzira, 2003

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 100

Format: 13×20,5 cm, 120 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre

Edat: a partir de 12 anys. Un tema tan aparentment convencional com és la vida familiar, és tractat ací amb una bona dosi d'ironia i sentit de l'humor. La imaginació que hi posa l'autor a l'hora de mostrar la realitat del dia a dia, així com l'agilitat del text, es combinen per a aconseguir un llibre de lectura suggeridora i divertida.

RESUM ARGUMENTAL

Cagadets de por presenta de nou Manel i la seua peculiar família, els protagonistes de *No sigues bajoca!*, *Estàs com una moto!* i *Mé'n vaig de casa!*. Aquesta vegada, l'aventura comença amb una discussió familiar sobre la destinació per a les vacances, i acaba a Mallorca, després d'un accidentat viatge d'avió amb la pèrdua de maletes inclosa.

Arribats a l'illa, comencen les peripècies de Manel i l'avi Frederic, que desemboquen invariablement en baralles amb el personal de l'hotel, amb la resta dels hostes i amb tot el qui té la mala sort de creuar-se amb la parella, que no mira pèl a l'hora de fer exactament allò que els abelleix en cada moment.

Com es podia esperar, avi i nét es barallen amb el conserge de l'hotel, i tota la família acaba eixint a sopar per l'illa, fet que propicia una despesa extraordinària que el pare no havia previst –amb l'enuig consegüent d'aquest–, però també d'altres situacions no tan reals i quotidianes, com ara que Manel es crega que és un bruixot capaç de concedir desitjos.

Entre les aventures diürnes i de platja, cal destacar la trobada amb el cavaller negre, un iaio amb mala bava que desgraciadament xafa el castell d'arena que havien construït Manel i Frederic i que acaba barallant-se amb el nét i l'avi. Per fugir de l'embolic fenomenal que ocasionen a la platja amb l'incident del castell, la parella decideix agafar un patinet, però han de ser rescatats pels guardacostes; una vegada a la posta sanitària, Frederic es fa passar per metge i està a punt de tornar boja una pobra dona que té una picada de medusa. Per a acabar-ho d'adobar, els protagonistes fan amistat amb un xicot que els convida a fer un passeig amb el seu veler, i acaben embolicats –evidentment!– en un assumpte de contraban de drogues.

Finalment, i gràcies a la desconfiança del pare i fill –respectivament– dels protagonistes, la policia resol el problema amb els traficants. Però com que allà on van Manel i Frederic els problemes esclaten com els bolets, prompte es donaran noves situacions divertides.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Cagadets de por és, sobretot, un llibre molt divertit amb què el lector o la lectora no tindrà temps d'avorrir-se. Els fets i els ambients en què es troben els protagonistes del llibre són quotidians, però el caràcter de l'avi, desvergonyat i sense por, donarà lloc a situacions hilarants. Frederic té un caràcter gens convencional, i no li importa transgredir qualsevol norma, cosa que pot donar peu a reflexions entre l'alumnat sobre la conveniència de respectar unes determinades pautes de comportament per no ofendre les altres persones.

Tanmateix, la gràcia i l'encert de l'autor han estat en el fet que, a través del sentit de l'humor i de la gran dosi d'ironia amb què ha marcat el text, ens condueix d'una manera subtil però inevitable cap a una reflexió seriosa al voltant de determinats valors essencials per a la nostra forma de vida, potser poc apreciats en la societat actual.

A mesura que ens endinsem en la lectura hi apareixen temes que poden donar peu a debats interessants per al nostre alumnat, especialment si es tracta de preadolescents. Així, aprofitant les vacances de la família de Manel i Frederic podem reflexionar sobre temes com ara:

- Les relacions familiars.
- La importància de respectar normes establides.
- Les dificultats de convivència entre adults i adolescents.
- La tolerància amb els qui són diferents.
- Els nostres drets i els drets dels altres.
- Els hàbits alimentaris.
- El tràfic de drogues.

L'AUTOR

Pasqual Alapont i Ramon va nèixer l'any 1963 a Catarroja (l'Horta Sud). Estudià història medieval i els seus primers passos en el camp de la literatura els va fer com a poeta amb el llibre col·lectiu *L'espai del vers jove*. L'any 1984 guanyà el Premi Enric Valor de Narrativa Juvenil amb *Mitjacua i la sargantana del mar*, escrit en col·laboració amb Antoni Torregrossa. En la col·lecció «El Micalet Galàctic» té publicats *No sigues bajoca!*, *Estàs com una moto!*, *Me'n vaig de casa!* i *Pipistrellus pipistrellus*. Darrerament també ha destacat com a autor de teatre infantil i juvenil, amb les obres *Això era i no era* i *Els viatges de Marco Polo*. També ha fet incursions en la literatura per a adults amb *Tota d'un glop*. *Cagadets de por* és la seua última aportació a la literatura infantil i juvenil.

L'IL·LUSTRADOR

Francesc Santana és llicenciat en belles arts des de l'any 1981. Ha realitzat viatges d'estudis per Europa i ha exposat internacionalment la seua obra. Com a il·lustrador, ha treballat per a diverses editorials i publicacions periòdiques. Els seus dibuixos reflecteixen unes característiques molt personals entre les quals destaquen el detallisme realista i un tractament accentuat dels aspectes humorístics. Trobareu mostres del seu treball a *Alex & Cia. Delinqüents*; *Alex & Cia. Detectius*; *Me'n vaig de casa!*, *No sigues bajoca!* o *Lull de la mòmia*, entre d'altres.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

En l'actualitat, una de les dificultats que existeixen per a promocionar la lectura és l'hegemonia dels mitjans audiovisuals. La televisió i les noves tecnologies proporcionen una manera d'ocupar el temps que a poc a poc relega a un segon terme la cultura literària de les nostres escoles. Lluitar contra aquesta situació no és gens fàcil, només si som capaços de compaginar avanços tecnològics amb llibres que capten l'interés dels joves podem aconseguir que la lectura no es quede com un element marginal en la seua educació. Però, com hem de crear hàbits lectors? Com hem d'aconseguir que els xiquets s'acosten al plaer de la lectura? Encara que cada vegada són més els pares i els mestres que estan sensibilitzats amb el tema, sovint, a l'hora de recomanar lectures oblidem que els plaers, els gustos, les aficions, no es poden introduir per força. No aconseguirem que l'alumnat gaudisca de la lectura si intentem imposar-la sense més ni més. És per això que unes propostes didàctiques han de ser un punt de partida, una eina de motivació que permeta que els xiquets i les xiquetes s'acosten lliurement als llibres, perquè puguin gaudir d'experiències lectores estimulants i satisfactòries. Les propostes didàctiques no han d'intentar transmetre una sèrie de coneix-

ments més o menys acadèmics als alumnes, sinó que han de ser un instrument capaç de provocar l'enriquiment intel·lectual i estètic dels xics i les xiques de les nostres escoles.

D'aquesta manera, les propostes didàctiques d'aquesta col·lecció es presenten separades del llibre de lectura, per a deixar a criteri de la mestra o del mestre la possibilitat d'usar-les una vegada llegida la història. Encara que les propostes han estat elaborades pensant en el currículum escolar del primer cicle d'Educació Secundària Obligatoria, fóra convenient triar, entre els exercicis i jocs proposats, els més adequats per a cada nivell, així com els més adients a les necessitats, els gustos i els interessos dels alumnes de la classe. Per les mateixes raons, aquestes propostes de treball són ampliables o modificables en qualsevol aspecte.

Buscant l'equilibri entre entreteniment i aprenentatge, en les propostes didàctiques següents s'han inclòs una sèrie d'activitats que ajudaran els alumnes en l'anàlisi i el comentari de text. En aquest sentit es proposen uns exercicis que analitzen l'estructura, el narrador, l'estil i els personatges de la narració, sempre amb activitats adequades a l'etapa evolutiva de l'alumnat.

També hem de ser conscients que una bona animació lectora implica una correcta aproximació al llibre proposat. En aquest cas us recomanem la realització d'un taller d'escriptura a partir de les il·lustracions del llibre, l'objectiu final del qual, serà la creació de tres o quatre narracions paral·leles al llibre triat.

Per començar, prepararem l'activitat treballant la memòria visual i la percepció de l'alumnat ensenyant-los la portada, la contraportada, i llegint-los el resum de l'argument i la breu ressenya biogràfica de l'autor de la mateixa contraportada. A continuació, farem que expressen oralment què esperen trobar en el llibre, si pensen que els agradarà o no i per què.

Seguidament, farem una lectura col·lectiva del primer capítol, i després dividirem la classe en tres o quatre equips (segons el nombre d'alumnes que tinguem); els repartirem una de les il·lustracions del primer capítol de *Cagadets de por*, acompanyada d'un text breu (pot ser copiat del llibre), que faça de disparador de

la narració, i els demanarem que amb aquest material, escriguen una nova aventura dels protagonistes del llibre.

El pas següent és semblant a l'anterior, però ara els donarem la il·lustració i el text breu, abans d'haver llegit el capítol corresponent i els demanarem que escriguen el que creuen que hi passarà. Una vegada ho hagen fet, cada equip llegirà en veu alta la seua història i, seguidament, llegirem el capítol del llibre per a comprovar si s'han acostat o no a la història proposada per l'autor. Tot seguit, obrirem un torn de paraules al voltant de les històries que han escrit, per a discutir sobre aquest punt. En el debat, a més, es proposaran suggeriments per a millorar les diferents històries que s'han escrit i, seguidament, es corregiran i es passaran a net.

Aquest mateix procés el repetirem amb la resta de capítols i, per acabar l'activitat, cada equip dibuixarà les seues il·lustracions i consensuarà un títol tant per als diferents capítols com per a la totalitat del llibre. Finalment, s'enquadrarà el resultat. Així haurem aconseguit tres o quatre llibres creats per l'alumnat, que es poden quedar a la biblioteca d'aula i, si la classe ho creu convenient, se'n poden fer còpies i enviar-les com a regal de la classe a l'autor.

Si l'activitat es du a terme de manera que els alumnes s'ho passen bé i alhora que se senten protagonistes, tant de la seua vivència lectora com de la creació literària, haurem aconseguit que la lectura siga gratificant i creadora i el resultat final serà un gran pas en el seu procés d'educació literària.

*SOLUCIONS D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS
COMPLEMENTÀRIES PLANTEJADES*

–SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM.2

				E	I	V	I	S	S	A									
					F	O	R	M	E	N	T	E	R	A					
				D	R	A	G	O	N	E	R	A							
				M	E	N	O	R	C	A									
C	O	N	I	L	L	E	R	A											
		M	A	L	L	O	R	C	A										
C	A	B	R	E	R	A													

–SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 8. Ulleres de llarga vista.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR:

IL·LUSTRADOR:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: NÚM.:

1. Explica en una frase per què creus que l'autor ha titulat el llibre *Cagadets de por*. Quin títol li hauries posat tu?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Ara explica amb les teues paraules quin és l'argument de *Cagadets de por*.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Quin t'ha paregut el capítol més graciós de la novel·la? Ordena'ls escrivint en el primer lloc el més divertit i en l'últim el que menys graciós t'haja semblat.

1.	4.
2.	5.
3.	6.

4. Si hagueres de recomanar el llibre als teus amics i amigues, què els diries?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Posat en la pell del conserge de l'hotel. T'agradaria tenir uns hostes com Manel i Frederic? Raona la resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B) ESTUDI I ANÀLISI DE L'OBRA

1. *L'estructura*

1.1. Generalment, totes les narracions consten de tres parts:

- a) Presentació, en què s'introdueix el lector o lectora en la història.
- b) Nuc, en què es desenvolupa la trama argumental del llibre.
- c) Desenllaç, en què es contenen els esdeveniments finals de la narració.

D'acord amb això, tria una de les sis aventures de *Cagadets de por* i explica en una frase cadascuna de les parts:

Títol del capítol:

Presentació:

Nuc:

Desenllaç:

1.2. Les narracions poden ser *lineals*, si presenten els fets tots seguits, coincidint amb l'ordre cronològic. En canvi, si fan salts en el temps, diem que són *fragmentàries*.

Creus que *Cagadets de por* presenta una estructura lineal o fragmentària? Explica els motius de la teua elecció.

.....
.....
.....

1.3. Atenent l'argument les novel·les es poden classificar en realistes o fantàstiques. Com classificaries aquesta? Raona la resposta.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. *El narrador*

El narrador és la persona que conta la història, qui determina l'ordre en què passen els fets, marca les actituds, els gestos i els moviments dels personatges, el paisatge o l'època en què succeeix la història. Un narrador pot ser, o bé una persona desconeguda i, per tant, conta la història en tercera persona, o bé el protagonista o algun altre personatge de la novel·la, i aleshores la conta en primera persona.

2.1. Qui conta les històries de *Cagadets de por*?

.....
És un personatge qualsevol o el protagonista?
.....

La conta en primera o en tercera persona?
.....

Creus que la narració és objectiva (explica exactament què passa) o subjectiva (hi intervé el punt de vista del narrador)?
Per què?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Es tracta d'un narrador actiu o passiu? Raona la resposta.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 2.2. Fes tu de narrador i reescriu aquest fragment canviant el model narratiu de primera a tercera persona.

Tot i que feia calor, nosaltres anàvem ben fresquets amb les nostres bermudes noves de trinca. Davant nostre titil·laven els llums de les embarcacions i més enllà, sobre la mar, lluia la lluna plena. La vista era magnífica i a més no costava ni un duro...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. L'estil

L'estil és la manera característica de contar les històries que té cada autor o autora, així com els recursos (narració, descripció, diàlegs, presentació dels personatges, metàfores, frases fetes...) que utilitza per motivar els lectors.

- 3.1. Com creus que és el llenguatge que utilitza l'autor? Subratlla les respostes que cregues adequades.

- Realista o fantàstic?
- Molt elaborat o poc elaborat?
- Col·loquial o culte?
- Especialitzat o estàndard?
- Seriós o irònic?
- Groller o refinat?

- 3.2. Rellig el text i després contesta:

Les frases que utilitza l'autor són curtes o llargues?

.....

Els diàlegs són importants en la narració?

Hi ha molts incisos i aclariments?

3.3. D'acord amb les contestacions anteriors, creus que això dóna agilitat al text o el fa més lent i pesat de llegir? Raona la resposta.

3.4. Fixa't en l'exemple i intenta localitzar en el text alguns dels recursos estilístics que ha utilitzat Pasqual Alapont en aquesta narració.

FRASES FETES	COMPARACIONS	SENTIT FIGURAT
<i>Qui no té res, no té res a perdre.</i>	<i>Sóc voluble com un arlequí.</i>	<i>Menege l'esquelet. T'hi apuntes pollastret?</i>

4. Els personatges

Els personatges d'una novel·la són les persones creades per l'escriptor i que prenen part en l'acció de l'obra literària. Generalment, en totes les històries hi ha personatges principals i secundaris.

4.1. Quins són els personatges principals de *Cagadets de por*?

.....
.....
.....

4.2. Al començament del llibre, Manel ens presenta la seua família i, per exemple, de son pare ens diu que és «un animal racional de noranta quilos». Nosaltres podem fer el mateix i dir que sa mare és «xarradora i molt bona venedora».

Què diries tu de:

Frederic:

La tia Roser:

Jordi:

4.3. A més de Manel, Frederic i la resta de la família, en el llibre apareixen altres personatges dels anomenats *secundaris*. Pensa en alguns i després completa la graella. Fixa't en l'exemple que et proposem.

PERSONATGE	SEXE	EDAT	PROFESSIÓ	ACABA
Miquel	Home	Vint	Caixer d'un banc	Lligant amb la tia Roser

4.4. Ara pensa en tots els personatges que apareixen en la novel·la i després escriu quin et pareix:

El més normal:

El més estrafolari:

El més real:

El més intel·ligent:

El més irresponsable:

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Imagina que vius una situació semblant a la de Manel en un avió o en un vaixell. Com reaccionaries?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

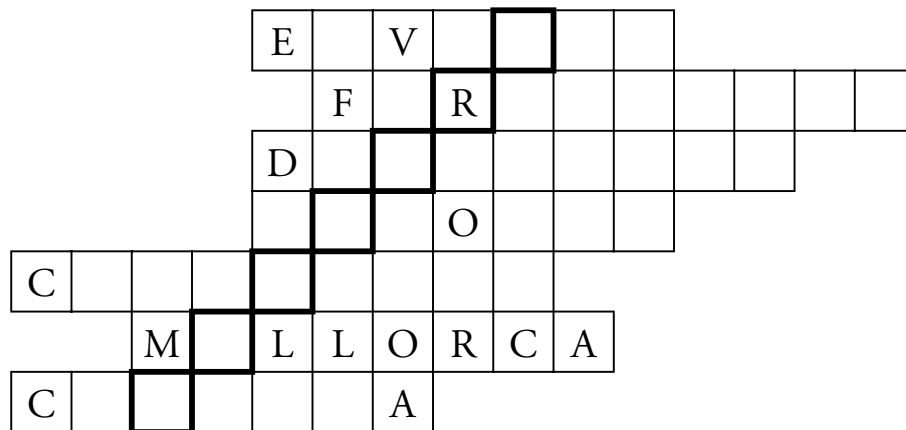
.....

.....

.....

2. El pare de Manel volia anar a Guadalajara, però tots se li van posar en contra i l'expedició acabà a Mallorca. No obstant això, podrien haver visitat altres illes de l'arxipèlag. Consulta un atlas i completa l'encreuat amb els noms de les illes que falten: hi trobaràs el nom de l'arxipèlag.

3. La família de Manel va de vacances a Mallorca. On t'agradaria anar a tu? Escriu sis llocs per ordre de preferència:

1. 4.

2. 5.

3. 6.
4. Si anares al mateix hotel que Manel i la seua família, què diries al director sobre el menjar que ofereixen? Redacta una queixa educada adreçada a la direcció de l'establiment, penses del menjar.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Què coneixes de l'anomenada «dieta mediterrània»? Busca informació i després anota'n els avantatges.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Una vegada que Manel es va enamorar de la professora de matemàtiques, li escrivia frases poètiques com ara: «Ai Carmeta, em fa perdre la xaveta». Com completaries tu aquests altres versos?

«Fixa't en mi Carmeta, i»

«Tot aniria com la seda si Carmeta,»

«....., amb eixa cara tan rentadeta.»

7. Et pareix valenta l'actitud de Manel i Frederic davant la contrabandista de drogues? Tu què hauries fet?

.....

.....

.....

.....

8. Saps jugar als escacs? Segueix els moviments del cavall, començant per la casella marcada sabràs què afirmava Frederic que havia perdut:

POR	JUD	I	VIS	MA	SER
U	GA	CÒR	CO	NO	TA
LI	PEN	LLE	XI	GE	CAN
LLAR	NUS	DES	BAL	CON	O
TRE	ROS	PA	RES	ET	RIU
VOL	DE	EL	SET	CO	RO

9. Si hi haguera davant de tu un bruixot i només li pogueres demanar tres desitjos, quins serien?

1.
2.
3.

